

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет
Кафедра політичних наук

ПАНОРАМА ПОЛІТОЛОГІЧНИХ СТУДІЙ

НАУКОВИЙ ВІСНИК РДГУ

Випуск 5–6

Рівне – 2011

Панорама політологічних студій : науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. На пошану професора Р. М. Постолювського. – Рівне : РДГУ, 2011. – Вип. 5–6. – 305 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

1. **Бортніков В. І.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри політології Волинського національного університету імені Лесі Українки.
2. **Гон М. М.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри політичних наук Рівненського державного гуманітарного університету (головний редактор).
3. **Канцелярук Б. І.** – д.політ.н., головний науковий співробітник відділу трансатлантичних досліджень Інституту світової економіки і міжнародних відносин.
4. **Киридон А. М.** – д.і.н., професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Київського міжнародного університету.
5. **Круглашов А. М.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича.
6. **Макаренко Є. А.** – д.політ.н., провідний науковий співробітник відділу трансатлантичних досліджень Інституту світової економіки і міжнародних відносин.
7. **Постолювський Р. М.** – к.і.н., професор, завідувач кафедри всесвітньої історії, ректор Рівненського державного гуманітарного університету.
8. **Тихомирова Є. Б.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри міжнародної інформації Волинського національного університету імені Лесі Українки.
9. **Троян С. С.** – д.і.н., професор, завідувач кафедри міжнародних відносин та країнознавства Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.
10. **Шеретюк В. М.** – к.і.н., доцент, декан історико-соціологічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету.
11. **Шугасєва Л. М.** – д.філос.н., професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету.
12. **Юськів Б. М.** – д.політ.н., завідувач кафедри міжнародної інформації Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету.
Протокол № 9 від 29 квітня 2011 р.

За редакцією д. політ. н., професора М. М. Гона

Науковий вісник «Панорама політологічних студій»
затверджений ВАК України науковим фаховим виданням з політичних наук
(постанова Президії ВАК України від 14 квітня 2010 р. № 1 – 05/3)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія КВ №16166-4638 Р

У збірнику вміщені статті з актуальних проблем міжнародних відносин, політичних процесів у країнах Європи та України зокрема, а також дослідження в царинах політичної філософії, етнополітології та етнодержавознавства.

Збірник адресований всім, хто цікавиться політичною наукою.

Адреса редакції:
кафедра політичних наук, Рівненський державний гуманітарний університет,
вул. Остафова, 29, м. Рівне, 33027.

Гон М. М., Черній А. Л.	8	Слово про ювіляра: професору Р. М. Постоловському – 60
----------------------------	----------	---

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Бурдяк В. І.	14	Успіхи та поразки України на шляху до Євросоюзу
Тихомирова Є. Б.	22	Параметри міжнародної миротворчості України
Троян С. С.	29	Україна у системі сучасного транскордонного співробітництва: соціополітичний аналіз
Нагорняк М. М.	40	Окремі аспекти сучасної зовнішньополітичної стратегії ФРН
Кіцила Л. Ю.	47	Підсумки чеського головування в Раді ЄС та їх значення для України
Шумка А. В., Черник П. П.	51	Українсько-російські відносини як політичне протистояння

ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ

Ротар Н. Ю.	60	Еволюція змісту електорального протесту в Україні
Алексєнко І. В.	72	Політична активація регіональної ідентичності в умовах глобалізації
Монолатій І. С.	76	Формалізація політичної участі громадян як індикатор інституційних процесів у Габсбурзькій монархії
Шугасва Л. М.	90	Позацерковні православні об'єднання: суспільно-політичний контекст
Марусик К. О.	95	Діяльність апарату ЦК КПРС як відображення корпоративних відносин у політичній системі СРСР
Прокопець Л. С.	102	Зародження парламентаризму та демократія
Климанська Л. Д.	110	Політичні наративи соціальних проблем як основа соціально-політичних проєктів
Оверчук О. В.	116	Використання Інтернету в діяльності протестних рухів в Україні
Хаврук І. А.	122	Конституційний Суд України як елемент системи стримувань і противаг: правовий та політичний аспекти
Круглашов А. А.	127	Особливості дослідження політичного маніпулювання в текстовій інформації
Морарь М. В.	134	Партійна комунікація як умова ефективної політичної діяльності партійних лідерів
Жуковська А. О.	140	Інституційний вимір становлення громадянського суспільства в республіці Болгарія

Семенович А. С.	147	Вплив Європейського Союзу на формування регіонального врядування у країнах-кандидатах
Булига І. І.	153	Релігія і політика: фокус на сучасній Україні
Митко А. М.	158	Інформаційна влада в політичній системі
Корнейко А. О.	163	Спроби удосконалення політичної системи в контексті еволюції радянського тоталітаризму 1950-х – 1960-х рр.
Сойчук Р. Л.	172	Особливості формування політичної культури сучасної молоді
Москальов М. А.	178	Взаємовпливи бізнес-еліт і провідних політиків у сучасній Україні (за матеріалами ділових ЗМІ)
Максимець Б. В.	184	Національно-демократичні сили у виборах Президента України 2009–2010 років
Притуляк С. І.	191	Соціалістичний інтернаціонал: програмові засади діяльності та ідейно-теоретична еволюція в умовах глобального розвитку
Сущенко В. В.	197	Електоральний маркетинг як різновид політичного маркетингу

ПОЛІТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

Мамонтова Е. В.	204	Символ як феномен і категорія політичної культури у філософській теорії та політичній практиці Античного суспільства
Семенченко Ф. Г.	209	Політичний ідеал як пізнавально-ціннісне відображення дійсності
Климончук В. Й.	216	Свобода як складова українського національного політичного досвіду
Байдич К. В.	222	Теорія Другого модерну в системі ідей У. Бека

ЕТНОПОЛІТОЛОГІЯ ТА ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВСТВО

Коваль І. В.	230	Демократія і міжконфесійні взаємини: українські реалії
Геник М. А.	238	Міжнаціональне примирення у діяльності Українського суспільно-культурного товариства у Польщі
Безкоровайна О. В.	245	Культура міжнаціонального спілкування: роль полікультурної освіти
Каравасв В. С.	252	Взаємозв'язок державотворення та національного становлення
Пивоваров Ю. А.	257	Політичний дискурс президента України Л. Д. Кучми у дихотомії «націоналізм – демократія»
Боднараш Г. В.	261	Пропорційне представництво в Румунії та перетворення партій національних меншин в електоральні політичні партії

Венгринюк Л. Я.	271	Етнічний чинник у політичному процесі: сутність та причини політизації етнічності
-----------------	------------	--

РЕЦЕНЗІЇ

Тихомирова Є. Б., Гон М. М.	277	Джерело політичних знань, мислення і культури
Наумов А. С.	278	Регіональні аспекти сучасної політики
Гон М. М.	282	Інструменталізація пам'яті: погляд стороннього на сучасну українську практику в Галичині
Відомості про авторів	286	
Вимоги до оформлення статей	289	

**СЛОВО ПРО ЮВІЛЯРА:
ПРОФЕСОРУ Р. М. ПОСТОЛОВСЬКОМУ – 60**

Ім'я вченого, педагога і організатора освітньої діяльності, кандидата історичних наук, члена-кореспондента Міжнародної слов'янської академії наук та Академії педагогічних і соціальних наук, академіка Української академії економічної кібернетики, ректора Рівненського державного гуманітарного університету, завідувача кафедри всесвітньої історії, президента міжнародного центру „Геополітика” Руслана Михайловича Постоловського знане і шановане в науково-педагогічному світі. Водночас не високі посади, не нагороди, а передусім – численні результативні інноваційні ідеї, ґрунтовні наукові праці, яскрава науково-педагогічна діяльність, безмежна повага до людей поставили його в ряд найпомітніших постатей Рівненщини.

Народився Руслан Михайлович 3 жовтня 1951 р. у багатому історично минувшинному древньому с. Мізоч, що у Здолбунівському районі Рівненської області. Саме тут минуло дитинство ювіляра. Звідси – з рідного села й батьківського дому – Руслан Михайлович виніс любов до історії, яка стала не лише цікавим захопленням, але й визначила подальшу професійну долю.

Після закінчення Мізочкої середньої школи Р. М. Постоловський вступив на історичний факультет Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. Навчання в ньому – важливий етап становлення світоглядної позиції історика. З 1972 р. Руслан Михайлович з ентузіазмом працює вчителем історії Білашівської восьмирічної школи.

1973–1974 – роки служби в збройних силах. Після її завершення Руслан Михайлович працював асистентом кафедри історії Рівненського державного педагогічного інституту, де і зустрів свою майбутню дружину Людмилу Олександрівну. Вона стала не лише дружиною, але й другом, порадиником, мудрим колегою, яка послідовно допомагала у становленні Руслана Михайловича як вченого, добре розуміла весь тернистий шлях наукового пізнання. Адже, як і чоловік, Людмила Олександрівна здобула науковий ступінь кандидата історичних наук. Справжньою батьківською гордістю став син Сергій – нині кандидат політичних наук, автор багатьох наукових праць та ідей; син, який окрім наукових досягнень, ошасливив батьків онуком.

У грудні 1997 р. Р. М. Постоловського обрано членом-кореспондентом Міжнародної Слов'янської академії наук. 1998 року він працює заступником голови Рівненської обласної державної адміністрації. В грудні того ж року йому запропонували стати ректором-організатором Рівненського державного гуманітарного університету. До новоутвореного вищого навчального закладу увійшли педагогічний інститут та інститут культури, а також Дубенський та Сарненський педагогічні коледжі, Рівненське училище культури та мистецтв, Дубенське училище культури. У травні 1999 р. Р. М. Постоловського обрано ректором Рівненського державного гуманітарного університету.

Серед новоутворених структурних підрозділів, що постали в Рівненському державному гуманітарному університеті в час, коли його очолив ювіляр, - кафедра політичних наук. Її утворення – результат не тільки бачення ректором стратегії розвитку навчального закладу, а й відповідь на суспільні реалії – тривалий і суперечливий процес становлення громадянського суспільства в Україні. В одній із праць Руслан Михайлович з цього приводу стверджує: „Не можна не зауважити, що в ході посткомуністичних переходів низка обставин

відіграла гальмівну роль у розвитку процесів демократії, захисті демократичних цінностей і відродженні демократичних традицій, особливо на пострадянському просторі, в тому числі в Україні. Все це призвело до того, що демократичні перетворення на практиці значно швидше згортали й утверджувалися в постсоціалістичних державах Центрально-Східної Європи” [6, с. 270].

Такі міркування стосовно специфіки демократизації пострадянських держав, усвідомлення імперативу їх демократичного транзиту і України зокрема – предмет зосередження уваги вченого й педагога на питаннях підготовки політологів. Зокрема тих, хто здобуває фах аналітиків-міжнародників [7].

У науковому здобутку Р. М. Постоловського – осмислення такої суспільно й науково важливої проблеми, як питання тероризму та боротьба з ним. Учений вивчає її в особливому ракурсі: в час врегулювання питань делімітації державних кордонів тих суб’єктів міжнародних відносин, котрі підтримують міжнародний тероризм [1]. Ним проаналізовано не тільки документи ООН, закони України, Росії та низки інших держав з питання боротьби з такими явищами, як націоналістичний екстремізм, сепаратизм і тероризм, а й ті законодавчі акти з питання територіального устрою країн, які репрезентують стосовно міжнародного тероризму діаметрально протилежні позиції: є його учасниками, з одного боку, взаємодіють на міжнародній арені задля нейтралізації сил міжнародного тероризму, з другого, а також тих держав, які в означеній дилемі займають нейтральну позицію.

З осені 1999 р. Р. М. Постоловський очолює Центр міжнародних геополітичних систем, міжрегіональних політичних і регіональних проблем (Центр „Геополітика”) [12]. В той час він здійснив теоретико-методологічне обґрунтування низки тих законодавчих ініціатив Верховної Ради України, котрі пропонують кореляцію окремих положень кодексу України „Про надра”, Закону „Про державний кордон України” та інших нормативно-правових актів, що регламентують такі суспільно значимі проблеми, як охорона державного кордону нашої держави з глибини земної кори і проблеми надкористування [2]. Зокрема, в праці „Наукові основи комплексного освоєння надр”, ювіляр, спільно з Е. Чернєєм і М. Сорокою, здійснив порівняльний аналіз правових актів володіння, розподілу та використання надр у державах Заходу та тих з них, що стали на шлях демократичного транзиту.

Руслан Михайлович – людина з широким діапазоном інтересів, бібліофіл та ерудит. Він – автор понад 150 наукових праць.

Багато зусиль, енергії, духовної щедроти професор Р. М. Постоловський вкладає у справу виховання молодого покоління українських вчених та педагогів. Під його керівництвом захищено тринадцять дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук. У широкому тематичному діапазоні його аспірантів і здобувачів помітне місце займають суспільно-політичні процеси в Чехословаччині та країнах, що постали після її зникнення з політичної карти світу. Це, з одно боку, - результат необхідності вивчення проблем, котрі не були розроблені українською історичною наукою, з другого, визначальної спеціалізації ювіляра та його наукових уподобань.

Домінуюча в науково-дослідній роботі Руслана Михайловича проблематика не в останню чергу зумовлена тим, що саме Чехословаччина, в порівнянні з іншими країнами Центрально-Східної Європи, спиралася на незрівнянно потужнішу в історичному та суспільному аспектах демократичну традицію [6, с. 270]. З цього приводу ювіляр стверджує: „Формування демократичних традицій Чехословацької самостійної демократичної держави охоплює дуже широкий пласт її історії: від створення Чехословацької республіки в 1918 р. до демократичної революції 1989 року. Тобто, мова йде про період, коли формувались і трансформувались демократичні традиції й колективні уявлення про демократію; період, коли демократичний потенціал першої республіки формував у суспільній свідомості народу

увялення про демократію і сприяв передачі демократичних традицій, про що свідчать „короткі періоди свободи” в 1945–1948 і 1968–1969 рр. „Оксамитова революція” 1989 р. повернула суспільство до демократії і гуманізму, в основу політики поклала принципи свободи, демократії, рівності і соціальної справедливості” [6, с. 270].

Наукові гіпотези, які висунуті й обґрунтовані Р. М. Постоловським, були розвинені в дисертаційних дослідженнях його аспірантами. Зокрема, І. О. Десятничуком, який проаналізував особливості становлення громадянського суспільства в Чехословаччині періоду „Празької весни”. Ним з’ясовано передумови демократизації в країні, вплив партійно-державних та громадських інститутів на суспільно-політичне життя держави. Дослідник також проаналізував особливості утвердження та форми суспільної активності в Словаччині, розкрив процес мобілізації національних меншин та етноконфесійних груп, а також розкрив особливості прояву громадянського суспільства в умовах окупації держави військами країн Організації Варшавського Договору.

А. В. Слесаренко у дисертаційному дослідженні, що реалізоване під науковим керівництвом Р. М. Постоловського, з’ясував причини, умови та визначив основні етапи розвитку анти тоталітарних рухів у Чехословаччині в 1969–1989 рр. У ракурсі уваги дослідника – основні форми й методи діяльності опозиційних комуністичному режиму політичних акторів періоду „нормалізації”, а також порівняльний аналіз їхніх форм і методів боротьби з тоталітаризмом. А. В. Слесаренко визначив ступінь впливу опозиційних рухів на суспільно-політичні процеси в Чехословаччині, довів, що демократичну революцію в цій країні підготувало визрівання існуючих у надрах тоталітарної системи елементів громадянського суспільства.

Р. М. Постоловський вивчає різні аспекти суспільно-політичного життя Чехії. Це, згідно міркувань ученого, зумовлено тим, що „... еволюція Чехії та Словаччини на всіх етапах їх історичного розвитку іманентно обумовлювалася тим специфічним культурно-історичним середовищем, у межах якого здійснювався цей розвиток” [5, с. 117]. Відтак осмислення генези демократичної традиції чехів спонукало вченого здійснювати ретроспективи в часи правління Карла IV, з яким ототожнюють золоту еру чеського Середньовіччя [9]. Як свідчать дослідження ювіляра, такі оцінки зумовлені використанням монархом нових ефективних методів адміністрування, систематизацією ним конституційного положення держави, сприяння діяльності культурницьких інституцій тощо [3, с. 114].

Саме в добі Середньовіччя визначено об’єкт-предметне поле одного з аспірантів Р. М. Постоловського: Т. І. Олексієвець здійснив комплексне дослідження процесів формування та розвитку міст Чехії у 1197–1306 рр. У дисертації проаналізовано трансформацію протоміських форм поселень у середньовічні міста. Передумовою виникнення останніх трактується трансформація градської системи Чехії та виникнення на її основі мережі привілейованих корольовських міст. Т. І. Олексієвцем розкрито вплив на формування міст зовнішньої колонізації, котра відбувалася за підтримки чеської корони, досліджено соціально-економічні та правові умови розвитку чеських середньовічних міст.

Вивчаючи витoki чеської демократичної традиції, Р. М. Постоловський приділяє особливу увагу суспільно-політичним поглядам Т. Г. Масарика, який, згідно висновків вченого, засобом врегулювання соціальних конфліктів трактував реформи і демократизацію суспільно-політичного життя. „Із цих же міркувань, - стверджує ювіляр, - він відкидав революцію у всіх її проявах, трактуючи її як явище анархічне, подібно до феодальних абсолютистських монархій” [8, с. 102]. Водночас принциповими компонентами поступового визрівання національно-демократичної ідеї Т. Г. Масарика вчений трактує, з одного боку, інтерпретацію ним джерела гуманізму чехів не в класичному для Нового часу джерелі – ідеї Великої Французької революції, а в Чеській реформації, з другого ж – формування чеської

реформаційної політичної традиції Я. А. Коменським, визначення сутності гуситської епохи „як руху, що виростає з демократичної сутності чеського національного характеру” Ф. Палацьким [8, с. 99–101].

Надаючи особливої уваги дослідженню Чехословаччини періоду між двома світовими війнами як особливого часу творення чеських національно-демократичних ідей, професор Р. М. Постоловський приділяє значну увагу аналізу суспільно-політичних поглядів Т. Г. Масарика. Сам він, стверджує вчений, поглибив й теоретично збагатив погляди Я. Коменського та Ф. Палацького [5, с. 120].

Серед представників наукової школи Р. М. Постоловського, які досліджують особливості політичних процесів у Чехословаччині міжвоєнного періоду, - О. П. Ворон. Предмет її дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук – вивчення участі громадських організацій Чехословаччини в її суспільно-політичному житті 1918–1938 рр. Відтак О. П. Ворон дослідила процес інституціоналізації названих політичних акторів першої Чехословацької республіки, вивчила ступінь впливу їхньої діяльності на суспільно-політичне життя країни.

З-поміж робіт здобувачів і аспірантів ювіляра, що реалізовані в названому хронотопі, - дисертація Н. Б. Дзюбишиної, котра дослідила проблему педагогічного реформізму в Чехословаччині в 1918–1938 рр. Нею з'ясовано і проаналізовано його передумови, джерела формування та теоретичні засади, визначено основні етапи та тенденції розвитку педагогічно-реформаційних процесів на чеських землях. Н. Б. Дзюбишиною визначено два напрями в рамках чехословацького педагогічного реформізму – празький і брненський. Особливу увагу автор дисертації приділила аналізу внеску освітньої еліти Чехословаччини в процес реформування освіти в контексті неофіційного педагогічного руху.

Досліджуючи витoki й джерела демократичного відродження Чехословаччини, Р. М. Постоловський приділив особливу увагу розвитку суспільно-політичних процесів у ній в 1944–1945 рр. Він обстоює позицію, згідно якої „базові засади та положення Кошицької урядової програми за своєю суттю були історично прогресивними. Однак подальша практична реалізація проголошеної 5 квітня 1945 року урядової програми суттєво відрізнялася від декларованих принципів, насамперед внаслідок застосування конфіскаційних і репресивних заходів. Надалі це призвело до зниження демократичної направленості перетворень у повосенній Чехословацькій Республіці, комплікації демократичного розвитку загалом у рамках народно-демократичного періоду суспільної еволюції та подальших системних змін, які мали місце в другій половині 1940-х років” [4, с. 203].

Ці та інші аспекти політичних процесів у країнах Західної Європи вказаного періоду та подальших років відображені в навчальному посібнику для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів [10]. Окремі твердження вченого, що висловлені на його сторінках, створили підґрунтя для дисертаційного дослідження Ю. М. Терешко, який під науковим керівництвом Р. М. Постоловського захистив дисертацію за темою „Демократичний рух у Чехословаччині в 1945–1968 рр.” Ним досліджено закономірності діяльності антигиталітарного руху в цій державі в 1940-х – 1960-х рр., який ставив за мету лібералізацію її політичної системи, боротьбу з проявами сталінізму і неосталінізму. Ю. М. Терешком досліджено методи діяльності і тактики комуністичної партії Чехословаччини, інших чеських і словацьких політичних акторів, їхніх лідерів. Значну увагу дослідник приділив з'ясуванню політичних концепцій і доктрин, тим зовнішньополітичним факторам, які впливали на розвиток демократичного руху в Чехословаччині.

Складовою частиною діяльності наукової школи Р. М. Постоловського є вивчення внутрішньополітичного розвитку та зовнішньополітичної діяльності Чехії та Словаччини на зламі тисячоліть. Так, зокрема, у дисертаційному дослідженні І. І. Мартинчук

проаналізовано внутрішньополітичний розвиток Словацької Республіки 1993–2004 рр. у контексті євроатлантичної інтеграції. Нею з'ясовано еволюцію внутрішньої політики цієї держави впродовж 1998–2004 рр., проаналізовано діяльність парламенту та уряду Словацької Республіки в контексті інтеграційних процесів.

Дослідницькі вектори наукової школи Р. М. Постоловського не обмежуються вище переліченими проблемами. Їх доповнюють, з одного боку, політичні процеси в світі XIX–XX ст. [11], з другого, міжнародні відносини на пострадянському просторі.

Серед тих, хто здобув наукові ступені під науковим керівництвом ювіляра, - П. С. Троян. Вивчаючи процес формування політики німецького колоніалізму в 1841–1844 рр., він розкрив вирішальний вплив німецької економічної, політичної та владної еліти на еволюцію колоніального питання з теоретичної площини в сферу реальної колоніальної політики Німецької імперії. Дослідником доведено, що упродовж 1841–1844 рр. у німецькій еліті відбувся „зсув парадигм” від пасивного ставлення до колоніальних проєктів до їх активної підтримки і пропаганди колоніальної політики. Цей висновок стосується передусім рейхсканцлера Отто фон Бісмарка та його найближчих сподвижників, які в успішній колоніальній політиці вбачали як засіб посилення зовнішньополітичних позицій кайзерівської Німеччини, так і стабілізації внутрішньополітичної ситуації в державі.

Інший дослідник, що захистив дисертацію під керівництвом професора Р. М. Постоловського, - Р. М. Крет. Він проаналізував зовнішню політику Білорусі в умовах інтеграційних трансформацій Східної Європи. Зокрема, ним на системному рівні проаналізовано процес формування та здійснення зовнішньої політики Білорусі під впливом внутрішніх і міжнародних чинників, визначено особливості характеру передумов та суперечностей стратегічного партнерства Білорусі та Росії у контексті розбудови „союзної держави” і спрогнозовано перспективи стосунків політики Мінська стосовно Європейського Союзу та НАТО після розширення європейської і євроатлантичної інтеграції.

Величезний життєвий досвід, потужний інтелектуальний та творчий потенціал, виняткова цілеспрямованість та ентузіазм допомагають Р. М. Постоловському згуртувати і вести за собою педагогів, науковців до розвитку й удосконалення освітньої справи. Наукові дослідження Руслана Михайловича є значним внеском у скарбницю вітчизняної науки та сучасне державотворення, а організаторська діяльність на посаді ректора та завідувача кафедри сприяє фаховому зростанню та зміцненню наукових кадрів, тісному взаємозв'язку науки та практики.

За творчу й сумлінну науково-педагогічну діяльність Р. М. Постоловський нагороджений орденом „За заслуги” III ступеня, нагрудним знаком „Відмінник освіти України” та „Петро Могила”, Почесними грамотами Верховної Ради України та Міністерства освіти і науки України. Його активна робота, спрямована на зміцнення співдружності слов'янських народів відзначена дипломом лауреата міжнародної премії „Слов'яни”. Ювіляр – Заслужений діяч науки і техніки України.

Як вольова, а водночас напручена широкосердна особистість, Руслан Михайлович Постоловський знаходить оптимальний баланс між вимогливістю ректора і коректністю й компромісністю людини. Він щиро вірить у плідність та велич освітянської праці. Як громадянин і педагог, ювіляр залишається вірним своєму кредо: творити людям добро.

Список використаних джерел і літератури

1. Закономерная связь между понятиями территории государств-участников международного терроризма, государств-участников антитеррористической коалиции и государств нейтральных к международному терроризму / И. Э. Черней, Н. П. Сорока, Р. М. Постоловский [и др.]. – Ровно, 2004. – 352 с.
2. Научные основы комплексного освоения недр: В 2-х т. / И. Э. Черней, Р. М. Постоловский, Н. П. Сорока. – Ровно, 2002. – Т. 2. – 764 с.

3. Постолювський Р. Вплив Карла IV на генезу демократичних традицій у Чехії / Руслан Постолювський // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 10. – Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет, 2006. – С. 112–115.
4. Постолювський Р. Демократичні основи відродження Чехословацької держави в 1944–1945 рр. / Руслан Постолювський // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 9. – Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет, 2006. – С. 195–204.
5. Постолювський Р. М. Еволюція чеських національно-демократичних ідей (Я. Коменський, Ф. Палацький, Т. Масарик) / Руслан Михайлович Постолювський // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 3. – Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет, 2004. – С. 117–120.
6. Постолювський Р. М. Еволюція Чехословацької демократії: історіографічний дискурс / Руслан Михайлович Постолювський // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 18. – Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет, 2010. – Спецвипуск: Проблеми історії в сучасному науковому дискурсі. – С. 269–273.
7. Постолювський Р. Проблеми розвитку творчого мислення при підготовці інформаційних аналітиків-міжнародників / Руслан Постолювський // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 6. – Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет, 2005. – С. 242–246.
8. Постолювський Р. М. Чеські національно-демократичні ідеї в історичній ретроспективі / Руслан Михайлович Постолювський // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 6. – Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет, 2005. – С. 99–103.
9. Постолювський Р. Формування історичних компонентів традиційного базису чеської демократичної політичної свідомості в період Середньовіччя / Руслан Постолювський // Слов'янський вісник. Науковий збірник. Серія „Історичні науки”. – Вип. 2. – Рівне, 2001. – С. 6–19.
10. Є. П. Пугач. Історія західних і південних слов'ян : XX століття / Є. П. Пугач, С. Ю. Страшнюк, Р. М. Постолювський та ін. – Харків : Око, 1998. – 464 с.
11. Троян С. С. Світ на зламі епох : історія кінця XIX – середини XX ст. : Навчальний посібник / Троян С. С., Постолювський Р. М., Федорак В. Ф. . – К., 2000. – 240 с.
12. Тубіна С. Центр „Геополітика” – ще одна сторінка в науці / Світлана Тубіна // Вісті Рівненщини. – 1999, 26 листопада. – С. 1.